

LOKAAL HENGELO

GEWOON ANDERS!

Aan: College van B&W
Via e-mail: raadsgriffie@hengelo.nl
Datum: 23 juli 2024
Betreft: De vele vragen van inwoners over het warmtenet; een eerlijk verhaal, vertrouwen en wat kost het nu?

Geacht college,
In de jaarrekening en de zomernota kunnen we volgende paragrafen terugvinden met betrekking tot Twence en het bestaande- en toekomstige warmtenet :

Jaarrekening pagina 151:

*“...Twence is de afvalverwerker en duurzaamheidsbevorderaar van de Twentse gemeenten. **De focus ligt niet meer op het basisproces van verbranding, maar op de productie van grondstoffen en energie.** Eind 2023 is het Strategisch Beleidsplan 2024-2027 vastgesteld. In 2023 is de weg ingeslagen om de positie van Twence als regionale duurzaamheidsbevorderaar verder te versterken. Er wordt ingezet op het versterken van het publieke karakter van het bedrijf. Het Regionaal Warmtenet Twente is verder voorbereid. Hiervoor is een subsidie van € 19,5 miljoen toegekend door het Rijk en de Provincie Overijssel....”*

Zomernota pagina 52:

- “...de elektrificatie van Nobian een bedreiging voor het bestaande warmtenet wat naar het HTSP, Hart van Zuid en Veldwijk gaat. Als **Nobian elektrificeert valt de warmtebron, restwarmte van Nobian, weg** en kan geen warmte meer aan het bestaande warmtenet leveren. **Nobian heeft geen leveringsverplichting.** ...”
- “... We vergroten **draagvlak** onder inwoners om aardgasvrij te worden....”

Wat Lokaal Hengelo-Anders! betreft, probeert dit College met krachttermen afvalverwerker Twence te positioneren als duurzaamheidsverbeteraar. Dit zou je bijna greenwashing (je duurzamer voordoen dan je bent) kunnen noemen; omdat afval verbranden een vies woord is geworden en de spreekwoordelijke focus niet meer ligt op basisverbranding maar op productie van energie, wel grotendeels uit het verbranden van afval. Vervolgens gaan we in die duurzaamheidsgedachte onze inwoners hiermee op het verkeerde “groene” been zetten om een warmtenet te legitimeren uit Hengelose bronnen. Alles wordt grotendeels betaald uit subsidies, van onze belastingcenten; hoeveel van die centen, weten noch wij noch de inwoner. Niettemin rapporteerde de krant Tubantia van 3 juli II. dat de eerste fase van een warmtenet (met ruim 2800 aansluitingen in Hengelo) op 100 miljoen wordt geraamd.

Ondertussen verschijnen er wel wekelijks publicaties in kranten over gemeenten, corporaties en energiebedrijven die uit kostenoverweging en onduidelijke lasten voor de gebruiker afhaken bij de implementatie van een warmtenet in bestaande wijken. Onder het motto van dit College “stick to the plan” gaat dit College verder met de warmteplannen en WUP’s.

Bij de inwoners van Hengelo wordt ondertussen niet formeel gepeild naar hun behoefte en draagvlak voor een (een bijdrage aan/in een) warmtenet. Wat Lokaal Hengelo-Anders! betreft zijn de vele vragen die daardoor bij onze inwoners resteren (keuzevrijheid, betaalbaarheid, haalbaarheid en duurzame bron) in combinatie met een ontbrekend draagvlak de reden voor herhaalde kritische vragen.

We hebben de volgende vragen voor het College:

1/ Duurzaamheid inzake warmtenet(ten) in Hengelo: Hoeveel % van de geproduceerde energie komt uit duurzame bronnen en hoeveel komt uit het verbranden van afval; dit zowel bij het bestaande laag temperatuur warmtenet en toekomstig hoog temperatuur warmtenet?

2/ Wat vindt het College in Hengelo van de stelling van het College in Almelo dat een warmtenet niet de kerntaak is van Twence; “exploitatie van een warmtenet in Twente. „Het behoort niet tot de kerntaak waarvoor Twence is opgericht”?

3/ Afgelopen Politieke Markt d.d.23-04-2024 en Raad d.d. 22-05-2024 gaven verschillende partijen aan dat sinds het besluit in 2023 betreffende subsidie van €19.5mln voor Twence het “muisstil” was vanuit het College betreffende de voortgang in het warmteprogramma. De wethouder beloofde beterschap. Enkele maanden later zien we niet veel meer/betere communicatie. Hoe reflecteert het College op de beterschap die werd beloofd maar uitblijft, behalve het sporadisch antwoorden op vragen?

4/ De krant Tubantia geeft aan in hun artikel op 3 juli ll. “De kosten van de eerste fase van het regionale warmtenet.... geraamd op circa 100 miljoen euro. Een groot deel daarvan komt uit een subsidie van het Rijk. “;

- a) Kan het College kort omschrijven wat bedoeld wordt met “de eerste fase”?
- b) Graag vernemen we van het College of dit bedrag klopt; 100 miljoen, +/-36.000 euro per Hengelose aansluiting (100mln/2.800) mocht Almelo niet meedoen? Indien niet, wat zijn dan wel de juiste bedragen?
- c) Graag hadden we meer inzicht van het College in de €100 miljoen voor de eerste fase?
- d) “Een groot deel daarvan komt uit een subsidie van het Rijk. “; hoe wordt het restant gefinancierd en wat is de bijdrage vanuit Hengelo?
- e) Mocht over de financiering geen duidelijkheid kunnen gegeven worden; wanneer dan wel?

5/ Het College in Almelo vreest financiële risico's o.a. door het gebrek aan externe partners die financieel bijdragen in het warmtenet en risico op het dividend door Twence aan de gemeenten, “aandeelhouderschap”. Hoe maakt het College in Hengelo deze risico afweging en in welke risico scenario's besluit Hengelo van een komst van een nieuw warmtenet af te zien?

6/ Wat is het effect op het project van Twence als de Gemeente Almelo definitief besluit af te haken, zoals het artikel op 3 juli ll. aangeeft? Is er een (financieel) effect op Hengelo?

7/ Cruciaal in de eerste fase van het nieuwe (hoog temperatuur) warmtenet is de toezegging van Welbions om in hun huizen van “het gas af” te gaan. Hoe heeft het College de commitment van Welbions gegarandeerd in de wijk Nijverheid?

8/ Het College heeft aangegeven dat onder andere “keuzevrijheid” voorop staat, naast betaalbaarheid en haalbaarheid, in het nieuwe warmtenet. Hoe kijkt het College aan tegen de keuzevrijheid van de huurders van Welbions?

9/ Het College schrijft in de zomernota dat ze het draagvlak wil vergroten onder inwoners om Hengelo aardgasvrij te maken;

- a) Kan het College aangeven hoe ze dit doet, draagvlak vergroten?
- b) Kan het College aangeven hoe ze dit meet en wat de resultaten hiervan zijn; aan de start van het proces en op vandaag?

PNO heeft in opdracht van het Ministerie van Economische zaken en Klimaat een studie gedaan (bijlage 2) naar de bereidheid van bewoners om mee te betalen aan een warmtenet. Link naar de publicatie d.d. 08-03-2024 in bijlage. Met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen en eveneens de doorslaggevende factoren voor bewoners hebben we de onderstaande vragen voor het College:

10/ Is het College bekend met de inhoud van dit rapport en/of hoe kijkt het College aan tegen dit rapport?

11/ Enkele aanbevelingen uit het TNO rapport met daaraan een vraag voor het College ;

- a) Hou rekening met verschillende factoren die een rol spelen
 - ⇒ Hoe houdt het College rekening met de factoren participatie, directe omgeving, het vertrouwen in de gemeente en in energie- en warmteleveranciers en de leeftijd van respondenten bij het creëren van draagvlak onder de inwoners voor een warmtenet?
- b) Investeer in de vertrouwensrelatie tussen de bewoner, de gemeente en energie en warmteleveranciers
 - ⇒ Hoe beoordeelt het College de vertrouwensrelatie zoals onder b) beschreven?
 - ⇒ Welke elementen heeft het College in het proces gebruikt tot toe en zal men nog gebruiken om de vertrouwens relatie sterker te maken, mocht dit nog niet voldoende zijn?
- c) Onderzoek het sentiment van bewoners t.a.v. de komst van een warmtenet in een gemeente.
 - ⇒ Is het College van mening dat het voldoende gepeild heeft naar het sentiment onder de inwoners?
 - ⇒ Kan het College duiden hoe ze dit sentiment heeft gepeild en of er nog andere methodes gebruikt zullen worden?
 - ⇒ Hoe kijkt het College aan tegen de enquête die TNO heeft afgenomen en is het College nog van plan dit ofwel zelf of via een externe partij ook in dergelijke vorm te peilen onder de inwoners (per wijk)? Zo nee, waarom niet?

12/ Bij de onderzoeksvraag door TNO “of mensen willen meebetalen aan een warmtenetaansluiting” waren de 2 meest doorslaggevende factoren :

- a) De mogelijkheden/gevolgen voor mijn eigen woning -> 23,9%.
“Ik kan pas besluiten als ik goed ben geïnformeerd. Ik wil weten waar ik aan toe ben voordat ik beslissingen neem “
 - ⇒ Hoe reageert het College op inwoners die aangeven dat ze op vandaag onvoldoende inzicht hebben wat dit voor hen betekent en ze dus geen beslissing kunnen/durven nemen?
 - ⇒ Wanneer is het moment dat ze dat inzicht wel zullen krijgen in bvb. de Nijverheid?
- b) Een eerlijk verhaal krijgen -> 14,3%
“Hier staat of valt het helemaal mee.” Ik heb er geen vertrouwen in als ik denk dat ik geen eerlijk verhaal krijg.”
 - ⇒ Hoe kijkt het College aan tegen de aandeelhoudersrelatie van de Gemeente in Twence en het jaarlijks dividend in verhouding tot een zgn. onpartijdige communicatie van de Gemeente inzake Twence als basis achter het warmtenet?

In afwachting van uw antwoorden.

Met vriendelijke groet,

Glenn Dedecker

Fractievoorzitter en Raadslid Lokaal Hengelo – Anders!

Bijlagen :

1/ <https://www.tubantia.nl/almelo/almelo-haakt-definitief-af-bij-plan-voor-groot-twents-warmtenet-om-principiele-redenen~ae1f80d5/>

2/ TNO 2024 P10466 8 maart 2024 , De bereidheid van bewoners om mee te betalen aan een warmtenet (<https://www.tno.nl/publish/pages/2006/tno-2024-p10466.pdf>)

Bijlage 1:

<https://www.tubantia.nl/almelo/almelo-haakt-definitief-af-bij-plan-voor-groot-twents-warmtenet-om-principiele-redenen~ae1f80d5/>

Almelo haakt definitief af bij plan voor groot Twents warmtenet: ‘Om principiële redenen’

De gemeente Almelo doet definitief niet mee aan de plannen van Twence en Cogas voor de aanleg van een groot Twents warmtenet. Binnenkort moet er besloten worden over het megaproject, waarvan de eerste fase circa 100 miljoen gaat kosten. Almelo zal er, als aandeelhouder, niet mee akkoord gaan.

Henk Bouwhuis 03-07-24, 07:30 , Tubantia

Volgens plan gaat het regionale warmtenet in de nabije toekomst aan ongeveer 100.000 woningen in het stedelijk gebied van Twente een duurzaam alternatief voor het stoken met aardgas bieden. De energie wordt verkregen door verbranden van afval(hout). Maar het gemeentebestuur van Almelo is faliekant tegen dit megaproject.

‘Twence gaat boekje te buiten’

Almelo vindt namelijk dat Twence ‘zijn boekje te buiten gaat’ met de aanleg en exploitatie van een warmtenet in Twente. „Het behoort niet tot de kerntaak waarvoor Twence is opgericht: het op verantwoorde wijze verwerken van afval”, redeneren B en W van Almelo. Als het gaat over de voortrekkersrol van netbeheerder Cogas (gas en elektriciteitsleidingen) bij het regionale warmtenet, klinkt vanuit de gemeente dezelfde kritiek. Zowel Twence als Cogas trekken zich daar weinig van aan. Ze gaan op volle kracht door met de ontwikkeling.

Aandelen verkopen lukt niet

Binnenkort worden aandeelhouders gevraagd definitief een besluit te nemen over miljoeneninvesteringen voor het warmtenet. ‘Om principiële redenen zullen we daar niet mee instemmen’, geeft het college van B en W van Almelo aan. Dit na vragen van de partij Lokaal Almelo Samen (LAS).

Wil je elke dag de Regio Almelo nieuwsbrief van Tubantia ontvangen via e-mail?

Almelo is aandeelhouder van zowel Twence als Cogas. Omdat de gemeente het totaal oneens is met de bedrijfsstrategie van Twence, die zich steeds meer manifesteert als opwekker van duurzame energie, probeert zij haar aandelen Twence al jaren te verkopen. Dat is tot op heden niet gelukt.

Almelo vreest financiële risico’s

Door de perikelen rond het warmtenet staat aandeelhouderschap van Cogas, met het hoofdkantoor aan de Rohofstraat in Almelo, eveneens onder druk. Het zit het gemeentebestuur vooral dwars dat, bij een goedgekeurde businesscase, de eerste fase van het warmtenet ‘buiten het werkgebied van Cogas’ wordt aangelegd. Als er geen externe partners met geld bij komen, kunnen de ‘financiële risico’s’ voor Almelo te groot worden. ‘Dan kan een heroverweging van het aandeelhouderschap plaatsvinden.’

Eerste fase kost 100 miljoen

Cogas is van plan om in de eerste fase van het warmtenet ruim 2800 aansluitingen in Hengelo te realiseren. Dat is buiten het verzorgingsgebied van Cogas. Om in dezelfde stad vervolgens te groeien naar 7900 aansluitingen. In Almelo, Borne en Oldenzaal (binnen het verzorgingsgebied) zijn er mogelijkheden voor 25.000 aansluitingen. De kosten van de eerste fase van het regionale warmtenet worden door Cogas en Twence geraamd op circa 100 miljoen euro. Een groot deel daarvan komt uit een subsidie van het Rijk.

Bijlage 2: TNO 2024 P10466 8 maart 2024 , De bereidheid van bewoners om mee te betalen aan een warmtenet (<https://www.tno.nl/publish/pages/2006/tno-2024-p10466.pdf>)

⇒ Conclusies en aanbevelingen :

- De factoren participatie, directe omgeving, het vertrouwen in de gemeente en in energie- en warmteleveranciers, de leeftijd van respondenten en de spanning die wordt ervaren over de energieprijzen hebben invloed op de bereidheid mee te willen betalen aan een warmtenet.
- Aanbeveling: houd rekening met verschillende factoren die een rol spelen bij de bereidheid om mee te betalen aan een warmtenet.

- Bewoners die bereid zijn mee te betalen hebben meer vertrouwen in hun eigen gemeente, de landelijke overheid en energie- en warmteleveranciers.
- Aanbeveling: Investeer in de vertrouwensrelatie tussen de bewoner, de gemeente en energie en warmteleveranciers
- Respondenten staan overwegend positief tegenover de komst van een warmtenet in hun gemeente.
- Aanbeveling: onderzoek het sentiment van bewoners t.a.v. de komst van een warmtenet in een gemeente.
- Respondenten die mee willen betalen aan een warmtenet zijn positief over de komst van warmtenetten in hun gemeente en zijn ook geïnteresseerd in warmtenetten .
- Aanbeveling: onderzoek of (het versterken van) positieve associaties met en interesse in warmtenetten kunnen bijdragen aan de bereidheid om mee te betalen.
- Bekendheid met warmtenetten leidt niet direct tot meer bereidheid om mee te betalen Een meerderheid van de respondenten is weinig of enigszins bekend met warmtenetten.
- Aanbeveling: onderzoek de bekendheid van warmtenetten onder bewoners.
- Informatie over de mogelijkheden/gevolgen voor de eigen woning is de meest geselecteerde doorslaggevende factor om te willen meebetalen.
- Aanbeveling: Betrek bewoners bij het proces als er een warmtenet komt.
- Hoe de warmte wordt geproduceerd kan voor deelnemers doorslaggevend zijn.
- Aanbeveling: Bespreek de bron van het warmtenet
- Inzicht in de daadwerkelijke kosten leidt tot een stijging in de hoogte van het bedrag dat men wil bijdragen.
- Aanbeveling: doe nader onderzoek naar de hoogte van het bedrag dat respondenten willen bijdragen.

⇒ **De meest doorslaggevende factoren:**

Er is respondenten bij vraag 9 gevraagd welke van de afzonderlijke 16 stellingen het meest doorslaggevend is voor het willen bijdragen aan een warmtenetaansluiting. Respondenten konden één stelling aanvinken. Vervolgens werd hen gevraagd hun antwoord toe te lichten.

De top 5 is als volgt:

1. Hoe goed ik geïnformeerd word over **de mogelijkheden/gevolgen voor mijn eigen woning.**

(23,9%) .Ik kan pas besluiten als ik goed ben geïnformeerd. Ik wil weten waar ik aan toe ben voordat ik beslissingen neem .

2. De mate waarin ik het gevoel heb **een eerlijk verhaal te krijgen. (14,3%)** Hier staat of valt het helemaal mee." Ik heb er geen vertrouwen in als ik denk dat ik geen eerlijk verhaal krijg.

3. Hoeveel **vertrouwen** ik heb in de plannen voor de aanleg van het warmtenet van mijn **gemeente. (12,3%)**. Ik moet er zeker van zijn dat het een goed overwogen plan is met een reële planning en behapbare kosten .

4. **Hoe de warmte wordt geproduceerd. (12,2%)**

"Ik moet wel het idee hebben dat het ook echt een duurzame bron is." "Indien warmtenet meer energie kost / CO2-uitstoot dan nu het geval is, heeft warmtenet weinig zin".

5. De manier waarop er wordt **gecommuniceerd** over het proces en de stappen die nodig zijn voor het aanleggen en aansluiten van het warmtenet. **(9,1%)**. "Meegenomen worden in het proces is essentieel".